

Petter Aaslestad

Pasienten som tekst

*Fortellerrollen i psykiatriske journaler
Gaustad 1890–1990*

2. utgave

Universitetsforlaget

© Universitetsforlaget 2007

ISBN 978-82-15-01107-3

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: NORMAN/SANDVIK DESIGN

Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Adobe Garamond 11,5/13,5

Papir: 90 g Dito

Innhold

Forord	9
Introduksjon	11
Opptakt	17
Bakgrunn	20
Historie og nåtid.	20
Frihet og underkastelse	21
Sosial klasse og patologi	26
Skriveren i samfunnet	28
Utgangsposisjoner	30
Møtet med teksten	30
Fortelling og historie.	32
Avsender versus mottager	34
Fortelle teori og ikke-litterære fagfelt	36
Medisinen og det narrative	38
Hvem forteller?	41
Tekstkorpus	45
Hamsun og journalen	48

Første periode: 1890–1920	58
Protokollen	58
Loven	59
Det uforanderlige. Frekvens	60
Asylets intensjon	64
Tausheten som neglisjering	66
Privatpleien utenfor	67
Tausheten som behandling	69
Hierarkiet	70
Det siste ordet	72
Pasientens tale	76
Kuriosa	81
Den vanlige ugreie	84
Det anonyme kollektiv	86
Skriverens tilsynekomst	88
Kong Salomo og Jørgen Hattemaker	91
Årsak–virkning	96
Teksten som styrer seg selv	97
Den solidariske skriften	98
Annen periode: 1920–1950	102
Materialet	102
De fyndige kortnotatene	103
Tyvetallets lab.-undersøkelser	107
Tilbake til det gamle	117
Den velopplagte forteller	119
Oppfølgingsnotater	121
Opplysninger utenfra	124
Den sosiale avviker	127
De som bryr seg	132
Den ukontrollerbare pasienten	134
Pasientens ubrukte skrift	135
Tredje periode: 1950–1980	137
Det religiøse språket	137
Det allmenne	140

Den lobotomerte	144
Den homoseksuelle.	147
Talen «slik den er».	150
Paradigmeskifter mot vår tid?	152
Frem fra glemselen	165
Fjerde periode: vår egen tid.	167
Tekst og virkelighet.	167
Vekst og fall	169
Intern diskusjon	173
Det forfulgte sykehuset.	176
Språkbruken	188
Medmenneskelig forståelse	189
Innsynsretten	192
Avslutning.	195
Den doble fortellerinstansen	195
Klassisisme mot romantikk	196
Den elektroniske journalen og det enkle språket	200
Til sist.	203
Litteratur	206